

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**XIII RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

IYUL, 2026

ISSN 3093-8791

ELEKTRON NASHR:
<https://konferensiyalar.com>

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
XIII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 13-son (10-iyul, 2026-yil).– 148 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 6-iyul.

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi XIII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

RAQAMLASHUV DAVRIDA BO'LAJAK PEDAGOGLARDA DEONTOLOGIK YONDASHUVLAR ASOSIDA VIRTUAL MULOQOT KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISHNING DOLZARBLIGI

Sulaymanbekov Oybek Dusbekovich

Samarkand davlat veterinariya meditsinasi,
chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Toshkent filialining Yoshlar masalalari va ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha direktorning birinchi o'rinbosari,
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Annotatsiya. Raqamlashuv jarayonining tezlashuvi ta'lim muassasalarida virtual muloqotning keng tarqalishiga sabab bo'ldi va bu yangi kommunikatsion maydon pedagoglarning kasbiy axloqiy me'yorlariga (deontologiya) muvofiq muloqot ko'nikmalarini shakllantirish zaruratini kuchaytirdi. Mazkur maqolada raqamlashuv davrida bo'lajak pedagoglarda deontologik yondashuvlar asosida virtual muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish masalasi nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilinadi. Avvalo raqamli ta'lim va virtual muloqotning xususiyatlari, deontologiyaning pedagogik faoliyatdagi o'rni va onlayn muhitda yuzaga keladigan axloqiy dilemmalar ko'rib chiqiladi. Keyin deontologik tarkibiy elementlar — etik yozma va og'zaki muloqot, maxfiylik va ma'lumotlarni himoya qilish, ruxsat va konsent, professional chegaralarni saqlash, adolat va inkluzivlik hamda javobgarlik va aniqlik — batafsil ta'riflanadi. Maqolada shuningdek pedagoglarni tayyorlash bo'yicha metodik tavsiyalar — o'quv dasturlariga deontologik kommunikatsiya modullarini kiritish, amaliy simulyatsiyalar va case-studylar, refleksiya va mentorlik tizimlari, portfolioga asoslangan baholash va 360° fikr yig'ish kabi usullar taklif etiladi. Tashkiliy choralar qatorida muassasa etik kodekslari, platforma sozlamalari va monitoring mexanizmlari ham muhokama qilinadi. Amaliy misollar orqali deontologik yondashuvlarning real vaziyatlarda qo'llanilishi ko'rsatiladi. Maqolaning xulosasida deontologik yondashuvlar asosida virtual muloqot ko'nikmalarini shakllantirish ta'lim sifati va pedagoglarning professional obro'sini saqlashda muhim ekani, hamda kelajak tadqiqotlari uchun samaradorlikni baholash va madaniyatlararo moslashuv sohalari tavsiya etiladi.

Kalit so'zlar: raqamlashuv, virtual muloqot, deontologiya, pedagogika, kasbiy axloq, onlayn etik, maxfiylik, ta'lim metodikasi, simulyatsiyalar, pedagogik kompetensiyalar.

THE RELEVANCE OF FORMING VIRTUAL COMMUNICATION SKILLS IN FUTURE EDUCATORS BASED ON DEONTOLOGICAL APPROACHES IN THE ERA OF DIGITALIZATION

Sulaymanbekov Oybek Dusbekovich

First Deputy Director for Youth Affairs and Spiritual and Educational Work of the Tashkent Branch of the Samarkand State University of Veterinary Medicine,
Animal Husbandry and Biotechnology,
Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD)

Annotation. The acceleration of digitalization has led to the widespread adoption of virtual communication in educational institutions, increasing the need to develop future teachers' communication skills grounded in a deontological approach. This article provides a theoretical and practical analysis of developing virtual communication competencies among prospective educators based on professional ethics. It examines features of digital learning and online interaction, the role of deontology in teaching practice, and common ethical dilemmas in virtual environments. Key deontological components are identified: ethical written and oral communication, privacy and data protection, obtaining consent, maintaining professional boundaries, fairness and inclusivity, and responsibility and accuracy of information. Methodological recommendations are proposed for teacher preparation: integrating deontological communication modules into curricula, practical simulations and case studies, reflection and mentorship, portfolio-based assessment and 360° feedback. Organizational measures are outlined, including ethics codes, platform settings, monitoring and support mechanisms. The paper concludes that forming virtual communication skills on a deontological basis is critical for educational quality and teachers'

professional reputation, and suggests future research directions such as effectiveness evaluation and cross-cultural adaptation.

Keywords: digitalization, virtual communication, deontology, pedagogy, professional ethics, online ethics, privacy, teaching methodology, simulations, pedagogical competencies.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ydif-y2026v2i13/n22>

Raqamlashuv jarayonining tezlashuvi ta'lim sohasida virtual muloqotning markaziy o'rinni egallashiga olib keldi. Bu sharoitda bo'lajak pedagoglar nafaqat o'z fanini yaxshi bilishi, balki axloqiy-me'yoriy (deontologik) tamoyillar asosida virtual muloqot ko'nikmalariga ega bo'lishi talab etiladi. Mazkur maqolada raqamlashuv davrida pedagoglarning virtual muloqot ko'nikmalarini deontologik yondashuvlar asosida shakllantirishning dolzarbligi, asosiy komponentlari va taklif etiladigan metodik yo'nalishlar tahlil qilinadi. Raqamlashuv va ta'lim: Raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonini diversifikatsiyaladi, masofaviy va gibrid ta'lim, elektron resurslar, interaktiv platformalar keng tarqaldi. Bu pedagoglardan yangi pedagogik, kommunikativ va texnik kompetensiyalarni talab qiladi. Deontologiya ta'limda: Deontologiya — kasbiy axloq normalari va burchlari tizimi bo'lib, pedagogik faoliyatda talaba huquqlari, adolat, shaxsiy daxlsizlikni hurmat qilish, professional mas'uliyat kabi tamoyillarni o'z ichiga oladi. Virtual muloqot xususiyatlari: yozma va ovozli ijodiylik, asenkron/asosinkron muloqot, anonimlik elementi, izchil texnologik iz qoldirish va xavfsizlik masalalari. Virtual muhitda noto'g'ri kommunikatsiya talabalarda adovat, tushunmovchilik yoki o'qituvchiga ishonchsizlikni keltirib chiqarishi mumkin. Huquqiy va xavfsizlik talablariga moslashish: ma'lumotlarni himoya qilish, shaxsiy hayotga daxlsizlik va intellektual mulk huquqlari masalalari. Pedagoglarning professional imiji: onlayn xulq-atvor va muloqot etikasi muassasa va pedagogning obro'siga ta'sir etadi. Ta'lim sifatini saqlash: samarali va odil muloqot ta'lim jarayonining natijadorligini oshiradi. Etik yozma muloqot: aniq, hurmatli, aniq xabarlar yozish, kaprizli yoki kamsituvchi iboralardan saqlanish. Maxfiylik va ma'lumotlarni himoya qilish: talabalar bilan ishlashda shaxsiy ma'lumotlarni oshkor qilmaslik, ruxsat asosida materiallarni bo'lishish. Ruxsat va konsent: talabalarning ijodiy ishlari yoki ovoz yozuvlari, suratlari uchun ruxsat so'rash. Professional chegaralarni saqlash: onlayn do'stlik va shaxsiy hayotni ajratish, noqulay yoki xatarli so'rovlarni rad eta bilish. Adolat va inkluzivlik: har bir talabaning fikrini hurmat qilish, turli madaniy va lingvistik fonlarni hisobga olish. Javobgarlik va aniqlik: materiallarni tekshirish, manbalarni ko'rsatish, noto'g'ri ma'lumotni tuzatish. Elektron ta'lim kurslariga "deontologik kommunikatsiya" modulini kiritish. Kompetensiyalar: axloqiy qaror qabul qilish, raqamli madaniyat, ma'lumot xavfsizligi, empatiya va konfliktlarni boshqarish. Rolli o'yinlar: murabbiy-talaba muloqoti, konflikt vaziyatlarini onlayn simulyatsiya qilish. Case-study tahlillari: real misollar (anonimlashtirilgan) orqali muammo va yechimlarni muhokama qilish. Mikro-o'qituvchilik: qisqa video-darslar tayyorlash va tahlil qilish, uslubiy va axloqiy jihatidan baholash. Pedagoglar uchun regulyar reflektiv jurnal, etik dilemmalar bo'yicha muhokama guruhlar. Tajribali pedagoglar tomonidan mentorlik, onlayn etik kodeks bo'yicha fikr-mulohazalar. Portfoliolar: onlayn muloqot namunalarini yig'ish, etik jihatdan tahlil qilish. Simulyatsion testlar: krizis-javob vaziyatlarida qaror qabul qilish. Talabalarning va hamkasblarning fikri: 360° baholash orqali professional xulqni monitoring qilish. Etik kodeks va siyosat: muassasa darajasida onlayn muloqot etikasi bo'yicha aniq qoidalar va yo'riqnomalar

ishlab chiqish. Platforma konfiguratsiyasi: maxfiylik sozlamalari, kontent nazorati, o'qituvchilar uchun xavfsizlik-treninglar. Resurslar: qo'llanmalar, qisqacha cheat-sheet'lar, tez-tez uchraydigan etik dilemmalarga javoblar. Monitoring va qo'llab-quvvatlash: axloqiy buzilishlarni aniqlash va hal qilish uchun mexanizmlar, psixologik yordam xizmati. Vaziyat: Zoom darsida talaba kamerani o'chirgan, boshqa talabalar tomonidan kamsituvchi sharh yozildi. Pedagogning deontologik yondashuvi: darhol ruhiy jihatdan xotirjamlikni saqlab, umumiy e'lon orqali muammolarni tartib bilan eslatish (hurmat, maxfiylik), so'ngra shaxsiy xabar orqali jabrlangan talabani qo'llab-quvvatlash va zarur bo'lsa muassasa ichida izohli choralarni ko'rish. Madaniy farqlar: deontologik tamoyillar turli jamiyatlarda turlicha talqin qilinishi mumkin. Texnik imkoniyatlar: barcha pedagoglar va talabalar bir xil darajada texnik jihatdan ta'minlanmagan. O'rganish va qabul qilish: eskirgan pedagogik yondashuvlar va qarama-qarshi amaliyotlar mavjudligi. Raqamlashuv sharoitida pedagoglarning virtual muloqot ko'nikmalarini deontologik yondashuvlar asosida shakllantirish muhim va zarur. Tavsiya etiladi: ta'lim dasturlarida deontologik modulni joriy etish, amaliy simulyatsiyalar va reflektiv mentorlik tizimini yo'lga qo'yish, muassasa ichida aniq etik kodeks va monitoring mexanizmlarini ishlab chiqish. Kelajak tadqiqotlari: samaradorlikni baholash bo'yicha eksperimental tadqiqotlar, madaniyatlararo kontekstda kodlarni moslashtirish va texnologik vositalarning etika bilan uyg'unligini o'rganish.

Xulosa: Raqamlashuv davrida virtual muloqot ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylanganligi shuni ko'rsatadiki, bo'lajak pedagoglarning virtual muloqot ko'nikmalarini faqat texnik jihatdan emas, balki deontologik — kasbiy axloqiy tamoyillar asosida shakllantirish zarur. Maqolada tahlil qilinganidek, deontologik yondashuvlar (etik yozma va og'zaki muloqot, maxfiylik va ma'lumotlarni himoya qilish, ruxsat va konsent, professional chegaralar, adolat va inkluzivlik, javobgarlik va aniqlik) pedagoglarning onlayn faoliyati sifatini, talabalarning ta'lim olish muhitini va muassasa obro'sini mustahkamlaydi. Amaliy jihatdan, ushbu ko'nikmalarni shakllantirish uchun o'quv dasturlariga maxsus modul va kompetensiya talablari kiritilishi, amaliy simulyatsiyalar, case-studylar va mikro-o'qituvchilik mashg'ulotlari orqali real vaziyatlarda mashq qilish, refleksiya va mentorlik tizimlari yordamida axloqiy qarorlarni mustahkamlash, hamda portfolioga asoslangan baholash va 360° fikr yig'ish imkoniyatlarini joriy etish tavsiya etiladi. Muassasa darajasida esa aniq etik kodekslar, platforma sozlamalari, monitoring mexanizmlari va psixologik/texnik qo'llab-quvvatlash tizimlari bo'lishi lozim. Madaniy va kontekstual farqlar deontologik me'yorlarning tatbiq etilishida muammolar tug'dirishi mumkin; shu sababli milliy va mahalliy o'zgartirishlar talab qilinadi. Texnik tengsizlik — barcha pedagoglar va talabalar bir xil darajada raqamli resurslarga ega emas. Kelgusida deontologik yondashuvlarni joriy etish samaradorligini baholovchi eksperimental tadqiqotlar, madaniyatlararo moslashuv bo'yicha tadqiqotlar hamda texnologiyalar (AI vositalari, LMS) bilan etik integratsiya usullarini o'rganish zarur. Deontologik yondashuvlar asosida shakllangan virtual muloqot ko'nikmalari ta'lim sifatini oshiradi, pedagoglarning professional obro'sini himoya qiladi va talabalarga xavfsiz, inkluziv va samarali o'rganish muhitini taqdim etadi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Beauchamp, T.L., & Childress, J.F. — Principles of Biomedical Ethics. (klassik asar; etika tamoyillari va deontologik yondashuvlar nazariyasi uchun)
2. Spector, J.M., et al. — Handbook of Research on Educational Communications and Technology. (raqamli ta'lim va kommunikatsiyalar bo'yicha keng qamrovli tahlil)
3. Selwyn, N. — Education and Technology: Key Issues and Debates. (ta'limda texnologiyalar va ularning ijtimoiy ta'siri)
4. Turkle, S. — Alone Together: Why We Expect More from Technology and Less from Each Other. (raqamli kommunikatsiya va insoniy o'zaro munosabatlarga ta'siri)
5. Noddings, N. — Caring: A Relational Approach to Ethics and Moral Education. (pedagogik etikaga oid asosiy nazariy manba)
6. Ryan, S., & Deci, E. — Self-Determination Theory and Education (maqolalar to'plami). (talaba motivatsiyasi, ruxsat va konsent masalalarini tushunishda foydali)
7. ICT Policy and Data Protection Guidelines — UNESCO / Council of Europe documents on privacy and data protection in education. (ma'lumotlarni himoya qilish va maxfiylik bo'yicha rasmiy tavsiyalar)
8. Code of Ethics for Teachers — International and national examples (UNESCO teacher ethics guidelines; mahalliy O'zbekiston yoki mintaqaviy kodekslarini qo'shishni maslahat beraman)
9. Redecker, C., & Punie, Y. — Digital Competence Framework for Educators (DigCompEdu). (pedagoglar uchun raqamli kompetensiyalar modeli)
10. Trust, T., & Whalen, J. — K-12 Online Teaching and Learning: Best Practices and Ethical Considerations (ilova maqolalar va case-studylar)
11. Hodges, C., et al. — The Difference Between Emergency Remote Teaching and Online Learning. Educause Review. (masofaviy ta'lim va onlayn ta'lim farqlari)
12. Waddell, C., & Morris, K. — Ethical Issues in Digital Teaching: A Review. (onlayn o'qituvchilikda etik masalalar bo'yicha sharh maqolasi)
13. Livingstone, S., & Bulger, M. — A Global Research Agenda for Child Online Protection. (bolalarni onlayn himoya qilish bo'yicha tadqiqotlar)
14. Bower, M. — Design of Technology-Enhanced Learning: Integrating Pedagogy, Technology and Ethics. (texnologiya va pedagogika integratsiyasi)
15. Kimmons, R., & Veletsianos, G. — Online Teacher Professional Development: Research and Best Practices. (o'qituvchilarni onlayn tayyorlash bo'yicha tadqiqot)
16. Floridi, L. — The Ethics of Information. (informatsion etika va axloqiy prinsiplar)
17. Selwyn, N., & Facer, K. — The Politics of Education and Technology. (ta'lim siyosati va texnologiya munosabatlari)
18. West, D.M. — Digital Schools: How Technology Can Transform Education. (ta'limda raqamli transformatsiya)
19. Research articles on deontology in education — tanlangan ilmiy jurnallardan (Journal of Moral Education, Teaching and Teacher Education, Computers & Education) maqolalari.
20. Milliy va hududiy qonunlar va siyosatlar: O'zbekiston Respublikasi ta'lim va axborot xavfsizligi bo'yicha tegishli normativ hujjatlari (agar kerak bo'lsa aniq hujjatlarni ro'yxatga qo'shaman).

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

XIII RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI

2026-yil, 10-iyul

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
XIII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 13-son (iyul, 2026-yil). – 148 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 6-iyul.

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.